

HORSENS KOMMUNE

Folderen er udarbejdet af Horsens Kommune, april 2011.

Illustrationer: Jens Gregersen

Yderligere information:

www.visithorsens.dk
www.horsenskom.dk

Yderligere oplysninger

På Horsens Kommunes hjemmeside: www.horsens.dk/kultur-og-fritid/natur-og-friluftsliv, under parker er der mere orientering om løberute og discgolfbane.

Under "kort" på Horsens Kommunes hjemmeside, kan man på webkortet med laget for Friluftsliv slået til, se beliggenhed, tekst og fotos på Horsens Kommunes informationsskilte om stryg, fugle, fisk, for-tidsminder og planter i parken.

Blishøns i andemad

Bygholm Park

HORSENS KOMMUNE
TEKNIK OG MILJØ

Layout & Tryk: © Grafisk Ark, Horsens Kommune, tds 364, juni 2011

Erik Menveds Borg
 Ude i deltaet lå en mindre holm, (1) hvorpå kong Erik Menved i 1313 efter en bondeopstand pålag de bønderne at bygge en borg. Borgen fik navnet Bygholm. Holmen blev inden opførelse af borgen udvidet og var dengang i omfang større, end det nuværende "Slangebørg", som er resterne af holmen. Lokalhistorikeren Aage Simonsen påbegyndte i 1921 udgravningen af ruinresterne, og bygningskontourerne er i dag markeret med hævdede volde.

Øen i den sydligste store sø

Bygholm Park
 Kun 200 m fra banegården og 600 m fra Horsens centrum ligger Bygholm Park – et frodigt park- og naturområde som udgør ca. 50 hektar. Området hvor parken ligger har tidligere været en del af et stort sumpet delta, skabt af Bygholm A. Aen gennemløber stadig området og i parken er mange vådområder og søer, som tiltrækker et rigt fugleliv. Træbroer fører over søer og kanaler og giver mulighed for at opleve parken fra "søsiden". Området blev på Horsens Kommunes foranledning frede i 1993 for at sikre parken som offentlig tilgængeligt rekreativt område og de kulturhistoriske interesser, der er knyttet til parken.

Stiforbindelser og adgang til parken

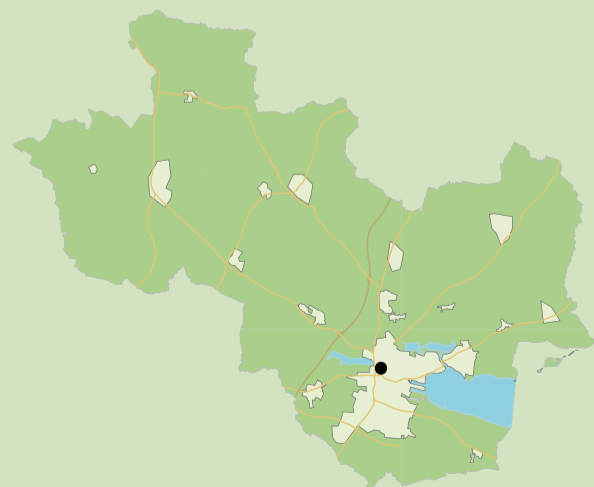
Der er adgang til parken døgnet rundt. Fra banegården er der direkte adgang gennem tunnelen og derudover er der adgang fra Bygholm Parkvej, Schüttesvej, Studentervænget og Silkeborgvej.

Næsten alle stier i parken er plane grusstier, der kan køres på med terrængående kørestol.

Der er stiforbindelser til Bryrupbanestien i den nordlige del af parken, mod vest til Åbjergskoven og mod sydvest til "Spor i Landskabet" fra Dyrskuepladsen.

GPS koordinater til parkeringspladsen ved Bygholm Park:

55°51'44.46"N
 9°49'33.43"Ø

Horsens Kommune
Bygholm Park

Borgen var omgivet af voldgrave og blev senere ombygget og udvidet til en firefløjet renæssanceborg. Den blev gennem tiden brugt af kongens øverste embedsmand i Horsens.

I 1617 blev en nedrivning påbegyndt, da den var meget forfalden. I dag er holmen, ladegårdspladsen sydvest for og voldgraven et beskyttet fortidsminde.

Slangebjergget har sit navn efter den snoede adgangsvej rundt om holmen.

Slangebjerget og Ladegårdsplads

Bygholm Herregård

Det nuværende Bygholms hovedbygning (2) blev opført i 1775 af etatsråd Lars de Thygeson og frue, Abel Marie de Lichtenberg. Bygningen er et trefløjet barokanlæg, hvor trappeportalen er udført i Louis Seize-stil. Hele anlægget deles nu af hovedvejen, der skærer gårdspladsen mellem hovedbygningen og avlsgården.

Efter skiftende ejere, købte Horsens Kommune i 1918 Bygholm med tilliggende, ca. 800 hektar.

Hovedbygningen, som er fredet, er i dag udbygget, og der har siden 1919 været drevet hotel og restaurant på stedet. Tidligere blev det også anvendt til vandrehjem. En del af jorden er siden solgt fra.

Taks

Parken

Parken består af herregårdsparken fra 1812 med udvidelse i 1863. Den er anlagt med den romantiske engelske havekunst som forbillede – slyngede stier, fritstående træer og mindre lunde og store plæner. Den østlige del af parken, som omfatter Peblingestien og de to største søer, er en udvidelse anlagt i 1934 af Horsens Kommune.

Det meste af parken er præget af høj grundvandsstand. Træartsskiftet i området tæt på Bygholm Å, som oversvømmes ved høj vandstand i fjorden kombineret med megen nedbør, er derfor begrænset til arter, der kan tåle de svingende fugtighedsforhold.

De dominerende træarter er lind, pil, birk, el, ahorn, bøg og kastanje – men der er også gamle taksgrupper og andre arter stedsegrønne især i den ældste del af parken. Foran Bygholm Park Hotel (3) står to gamle vingevalnøddetræer.

Derudover er der nogle mindre almindelige træ- og buskarter, så som tempeltræ, vandgran, krydsning af tjørn og mispel, tulipantræ m. fl. Ved legepladsen er et Rhododendronbusket med specielle sorter.

Særlig på "Slangebjerget" og ved stryg- og vandløbsbrinker er en varieret vild flora.

Parken plejes så den både giver den besøgende muligheder for at finde ro til fordybelse og for aktiviteter. Der er forskellige plejeniveauer i parken med parkprægede områder tæt på hotellet og de mere naturprægede i den nord- og østlige del af parken. Engområderne længst mod øst ejes af Banestyrelsen og er, som flere andre områder i parken, beskyttet natur i henhold til Naturbeskyttelsesloven.

Dansk ingefær

Genbanken

Er en plantesamling (4) af bl.a. buksbom, kirsebærlaubær, sommerfuglebusk, gedebled og stjerne-top. Samlingen er plantet 1989 i samarbejde med Statens forsøgsstation for Planteskoleplanter. Samlingen er en sortssamling, og i hvert bed er udvalgte sorter af ovenstående buske.

Ved plantesamlingen står også duetræ, mispeltræer, hjertetræ og sribet løn.

Frugtlunden

Syd for legepladsen findes en lille frugtlund (5) bestående af gamle æblesorter og i Danmark almindeligt anvendte danske frugttræer. Frugtlunden fik tilført mange nye frugttræer i 2002, som en gave fra foreningen Lions i Horsens. I amfiteatret på legepladsen står Bygholm æblet, en gammel sort fra egnen.

Grønbenet rørhøne

Fuglelivet

I parken findes store flokke af gæs og ænder. Også blishøns, rørhøne og mange sangfugle ynder at opholde sig i parken. Lige øst for Bygholm Å tæt ved Peblingestien er der nogle år en koloni af hejrer. Flere og flere skarver er begyndt lejlighedsvist at opholde sig på øerne i de største søer i parken. Gæs og ænder er så talrige, at Horsens Kommune i nogle år har reguleret andebestanden ved indfangning – da der blandt ænderne har været mange fejlfarver, og fuglene har nået et sådant antal at de forurener parken og dens vandmiljø.

Rørhøne ved hængepil

Stryget

I 2001 blev et 600 m langt omløbsstryg (6) indviet, og den gl. fisketræppe ved slusen blev nedlagt.

Stryget har betydet uhindret opgang for fisk til Bygholm Sø og Å. I selve stryget er en mindre strækning på ca. 200 m med gydegrus og kun lidt fald. I november – december måned er der mulighed for at se gydende havørred her. Stryget har betydet, at der nu er en næsten selvproducerende bestand af havørreder i den del af Bygholm åsystemet, som ligger i Horsens Kommune. Strygets udmundning i Bygholm Å er placeret lige ved siden af sluserørens udløb, så fiskene altid kan finde passagen, når de om efteråret trækker op i åen.

Området ved stryget er i dag picnicområde med borde og bænke.

Slusedriften er i 2005 blevet automatiseret.

Øst for stryget lå i perioden 1935-41 en lille zoologisk have.

Grågæs med gæslinger

Aktiviteter

Parken rummer en stor legeplads med bl.a. bålplads, shelter og fitnessbane (7)

En lille amfiscene (8) giver mulighed for rollespil og børneteater.

Derudover er der en orienteringsløberute (9) med 24 poster og en 9-hullers discgolfbane (10).

Syd for hotellet er der et område til petanquespil (11). En del af parken anvendes til hundetræning.

I længerevarende frostperioder er der en dejlig skøjtebane (12), som overrises hver vinter.

Toilet findes i parken og er åbent i sommerhalvåret fra ca. kl. 8 til 19.

Hejrekoloni ved Bygholm Å